

Zamonaviy o'qitish texnologiyalarining mohiyati va mazmuni

Nilufar Habibjonovna Narzullayeva
Buxoro muhandislik-texnologiya instituti

Annotatsiya: Jamiyatimizda yangi ijtimoiy munosabatlarning shakllanishi, ta'limning dunyo ta'lim tizimiga integratsiyalashuvi, demokratiyalash va taraqqiy ettirish jarayonlarining rivojlanishi ta'lim jarayonida zamonaviy o'qitish (pedagogik) texnologiyalarga yangicha yondashuv zarurligi bayon etilgan. Ta'lim-tarbiya tizimini tubdan isloh qilish, uni zamon talablari darajasiga ko'tarish, kelajak uchun barkamol avlodni tarbiyalash ishlari davlat siyosatining ustivor yo'nalishiga aylandi.

Kalit so'zlar: texnologiya, ta'lim, tarbiya, pedagogik, zamonaviy o'qitish

The essence and content of modern teaching technologies

Nilufar Habibjonovna Narzullayeva
Bukhara Institute of Engineering and Technology

Abstract: The formation of new social relations in our society, the integration of education into the world education system, the development of democratization and development processes, the need for a new approach to modern teaching (pedagogical) technologies in the educational process is stated. Fundamentally reforming the education system, raising it to the level of modern requirements, and raising a competent generation for the future have become a priority direction of state policy.

Keywords: technology, education, training, pedagogy, modern teaching

“Texnologiya” - yunoncha “teche” so'zidan olingan bo'lib, mahorat, san'at va “logos” - so'z, ta'limot ma'nosini anglatadi.

Texnologiya deganda sub'ekt tomonidan ob'ektga ko'rsatilgan ta'sir natijasida sub'ektda sifat o'zgarishiga olib keluvchi jarayon tushuniladi.

Texnologiya har doim zaruriy vositalar va sharoitlardan foydalanib, ob'ektga yo'naltirilgan maqsadli amallarni muayyan ketma - ketlikda bajarishni ko'zda tutadi.

Hozirgi paytda “Pedagogik texnologiya”, “Ta'lim texnologiyasi», “O'qitish texnologiyasi”, shuningdek “Yangi pedagogik texnologiyalar”, “Ilg'or pedagogik texnologiya”, “Zamonaviy pedagogik texnologiyalar” “Zamonaviy ta'lim texnologiyalari” kabi tushunchalar ko'p ishlatiladi. Bu atamalarning birontasining hali o'zbek tilida maromiga yetgan ta'rifi ishlab chiqilmagan.

21 asr ta'limi talablaridan kelib chiqib qaraydigan bo'lsak, "Zamonaviy o'qitish texnologiyalari" yoki "Zamonaviy pedagogik texnologiyalar" atamasi yuritilishi aniqroq bo'ladi.

Zamonaviy o'qitish (pedagogik) texnologiyasi-ta'lim jarayoniga texnologik yondashuv asosida butun o'qitish va o'rgatish jarayonini tashkil etish, amalga oshirish va baholashning tizimi bo'lib, uning asosini ta'lim oluvchilarning berilgan sharoitlar va ajratilgan vaqt ichida o'quv maqsadlariga kafolatli erishishlarini ta'minlash g'oyasi tashkil etadi.

Zamonaviy o'qitish texnologiyalari shaxsga yo'naltirilgan ta'limga asoslanadi va talabning shaxsi-o'quv jarayonining markaziy figurasi hisoblanadi.

Zamonaviy o'qitish texnologiyalari shaxsga yo'naltirilgan ta'limga asoslanadi va talabning shaxsi-o'quv jarayonining markaziy figurasi hisoblanadi.

Shaxsga yo'naltirilgan zamonaviy ta'limning nazariy asoslariga quyidagilar kiradi:

- ta'lim olayotgan shaxsni rivojlantirish asosiy maqsad deb ko'riladi va shaxsni o'qitish jarayonidagi o'rnini belgilaydi;

- ta'lim oluvchining shaxsini rivojlantirish va uning kasbiy shakllanishi bo'yicha me'yoriy talablar qo'yiladi. Ushbu me'yorlar Davlat ta'lim standartlarida va ularning talablarida o'z aksini topadi;

- ta'lim jarayonini tashkil etishda pedagogning ijodiy qobiliyati va mahorati katta ahamiyatga ega;

- ta'lim jarayoniga shaxsga yo'naltirilgan o'qitish texnologiyalar va faol metodlarni qo'llash talab etiladi;

- tabaqalashtirilgan ta'limni rivojlantirish, chunki u talabning o'zini aniqlashida va rivojlanishida katta rol o'ynaydi va keng miqyosda tatbiq etiladi;

- mashg'ulotlarni o'tkazish uchun sharoitlar yaratish, amaliy ish bajaruvchi ustaxonalar, tajriba xonalari, o'quv xonalari tashkil etish;

- shaxsning asosiy xususiyatlarini, shuningdek bo'lajak mutaxassisning kasbiy xislatlarini belgilash;

- ta'lim oluvchining mustaqil va ijodiy ishlash qobiliyatlarini rivojlantirish;

- ta'lim oluvchining bilim va ko'nikmalarni mustaqil egallash va amalda qo'llash qobiliyatlarini rivojlantirish.

Zamonaviy ta'lim texnologiyalarini ishlab chiqishda quyidagi asosiy tamoyillarga e'tibor berilishi tavsiya etiladi:

1. Zamonaviy ta'lim texnologiyalarini ijtimoiy buyurtma sifatida mavjud davlat talablariga va bozor iqtisodiyoti talablariga moslashtirish.

2. Zamonaviy ta'lim texnologiyalarini milliy ta'lim talablari asosida ishlab chiqish.

3. Zamonaviy ta'lim texnologiyalarini ilmiylik tamoyili asosida ishlab chiqish.

4. Zamonaviy ta'lim texnologiyasida nazariya bilan amaliyotning o'zaro aloqadorligini ta'minlash.

5. Zamonaviy ta'lim texnologiyalarining insonparvarlik va demokratik xarakterda bo'lishini ta'minlash.

6. Barcha zamonaviy ta'lim texnologiyalari ta'lim oluvchining mustaqil va ijodiy ishlash, kelajakda kasbiy va hayotiy muammolarini mustaqil yechish ko'nikma va malakalarini shakllantirish hamda rivojlantirishga yo'naltirilishi kerak.

7. Faol ta'lim metodlaridan unumli foydalanish

8. Ta'lim maqsadlarining aniq qo'yilishi va erishiladigan o'quv natijalari pedagogik vazifalar shaklida ifodalanishi kerak.

Xulosa qilib aytiladigan bo'lsa, zamonaviy o'qitish (pedagogik) texnologiyasi-ta'lim jarayonini hamda o'qituvchilarni, hamda o'quvchilarni faollashtiradi. Ta'limga yangicha yondashiladi va albatta ta'lim sifatini oshadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining ta'lim to'g'risidagi qonuni. Lex.uz. O'RQ – 637-son. 23.09.2020 yil

2. "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3775-sonli qarori;

3. "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish kontsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-son Farmoni.

4. Zamirovna A. N., Bahodirovna Z. R. KIMYO FANIDAN "OQSILLAR" MAVZUSINI O'QITISHDA ILG'OR PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING ROLI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – T. 22. – №. 2. – C. 49-51.

5. Nargiza A. DEVELOPMENT OF AN IMPROVED TWO-STAGE TECHNOLOGY FOR FIXING MOVING SOILS AND SANDS WITH THE USE OF A MECHANO-CHEMICAL DISPERSER //Universum: технические науки. – 2022. – №. 11-8 (104). – C. 26-29.

6. Zamirovna A. N., Tozhinorov K. T. METHODS FOR CHEMICAL RECLAMATION OF MOBILE SOILS AND SANDS USING COMPOSITION FROM LOCAL STRUCTURES //Archive of Conferences. – 2021. – C. 73-76.

7. Zamirovna A. N., Alpamolovich E. NATURE MOVING SOILS AND SANDS OF BUKHARA-KHIVA //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2022. – T. 10. – №. 3. – C. 63-69.

7. Рахматов М. С., Рамазанов Б. Г. Исследование синтеза и изучение свойств дивиниловых эфиров салициловой кислоты //Universum: технические науки. – 2021. – №. 12-5 (93). – C. 51-55.

8. Ахмедов В. Н., Аминов Ф. Ф., Рамазанов Б. Г. СИНТЕЗ ГИБРИДНЫХ

КОМПОЗИТОВ НА ОСНОВЕ МОРФОЛИНА И ИХ СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 19. – №. 1. – С. 157-164.

9. Рахимов Ф. Ф., Адизова Н. З. АТМОСФЕРНЫЕ ОПТИЧЕСКИЕ ЛИНИИ СВЯЗИ ДЛЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ //ИННОВАЦИИ, КАЧЕСТВО И СЕРВИС В ТЕХНИКЕ И ТЕХНОЛОГИЯХ. – 2014. – С. 107-109.

10. Рахматов М. С., Бердиева З. М., Адизова Н. З. Перспективы атмосферных оптических линий связи нового поколения //Современные материалы, техника и технология. – 2013. – С. 134-135.

11. Адизова Н. З., Мухамадиев Б. Т. Новейшие и функциональные пищевые продукты //Universum: технические науки. – 2021. – №. 10-2 (91). – С. 78-80.

12. Адизова Н. З., Мухамадиев Б. Т. МЕТОДЫ АНАЛИЗА ХИМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПИЩЕВЫХ ПРОДУКТОВ И НЕОБРАБОТАННОГО СЫРЬЯ //TA'LIM VA RIVOJLANISH TANLILI ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2021. – Т. 1. – №. 5. – С. 33-38.

12. Адизова Н. З. МИКРОБИОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ УПАКОВКИ ПИЩЕВЫХ ПРОЦЕССОВ //Universum: технические науки. – 2022. – №. 1-2 (94). – С. 63-65.

13. Zamirovna A. N. et al. ALYUMINIY SILIKATLAR ASOSIDAGI FASAD BO'YOQLARINI OLISH XUSUSIYATLARI //Innovative Society: Problems, Analysis and Development Prospects. – 2022. – С. 22-25.

13. Адизова Н. З. Изучение радикальной сополимеризации гетероциклических эфиров (мет) акриловых кислот со стиролом //Интернаука. – 2017. – №. 8-2. – С. 39-42.

14. Рахимов Ф. Ф., Адизова Н. З. АТМОСФЕРНЫЕ ОПТИЧЕСКИЕ ЛИНИИ СВЯЗИ ДЛЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ //ИННОВАЦИИ, КАЧЕСТВО И СЕРВИС В ТЕХНИКЕ И ТЕХНОЛОГИЯХ. – 2014. – С. 107-109.

15. Адизова Н. З., Зайниева Р. Б. СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОБРАБОТКА ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫХ ДАННЫХ ПО ЗАКРЕПЛЕНИЮ ПОДВИЖНЫХ ПОЧВОГРУНТОВ И ПЕСКОВ //Proceedings of International Conference on Modern Science and Scientific Studies. – 2022. – Т. 3. – С. 17-22.

16. Zamirovna A. N., Bahodirovna Z. R. KIMYO FANIDAN "OQSILLAR" MAVZUSINI O 'QITISHDA ILG'OR PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING ROLI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 22. – №. 2. – С. 49-51.

17. Nargiza A. DEVELOPMENT OF AN IMPROVED TWO-STAGE TECHNOLOGY FOR FIXING MOVING SOILS AND SANDS WITH THE USE OF A MECHANO-CHEMICAL DISPERSER //Universum: технические науки. – 2022. – №. 11-8 (104). – С. 26-29.

15. Zamirovna A. N., Alpkamolovich E. NATURE MOVING SOILS AND

SANDS OF BUKHARA-KHIVA //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2022. – Т. 10. – №. 3. – С. 63-69.

18. Zamirovna A. N. et al. ALYUMINIY SILIKATLAR ASOSIDAGI FASAD BO'YOQLARINI OLISH XUSUSIYATLARI //Innovative Society: Problems, Analysis and Development Prospects. – 2022. – С. 22-25.

19. Адизова Н. З. МИКРОБИОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ УПАКОВКИ ПИЩЕВЫХ ПРОЦЕССОВ //Universum: технические науки. – 2022. – №. 1-2 (94). – С. 63-65.

20. Адизова Н. З., Мухамадиев Б. Т. МЕТОДЫ АНАЛИЗА ХИМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПИЩЕВЫХ ПРОДУКТОВ И НЕОБРАБОТАННОГО СЫРЬЯ //ТА'ЛИМ VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2021. – Т. 1. – №. 5. – С. 33-38.